

Kirkebøger

I 1645 gav Christian den Fjerde præsterne i Sjællands Stift påbud om at føre kirkebøger. Enkelte kirkebøger går dog længere tilbage. Den ældste københavnske kirkebog er fra Holmens sogn, og begynder i 1617. Hvis man vil finde oplysninger i en kirkebog, skal man vide, hvilket sogn man vil lede i, og nogenlunde hvornår den handling, man vil finde, er sket. Man bør naturligvis også kende så meget til de impliceredes navne, at man kan identificere dem i en indførsel.

Før 1812

Kirkebøgerne indeholder oplysninger om hoved- og bipersoner i de handlinger, som en præst foretog i sin kirke: dåb, konfirmation, vielse og begravelse. Desuden har der gennem tiden været forskellige andre embedsforretninger, som også er indført. Indtil 1799 var trolovelse lovbefalet, og frem til midten af 1700-årene vil du også møde oplysninger om introduktion, en særlig ceremoni for gifte kvinder, når de første gang kom i kirke efter en fødsel. Åbenbar skrifte eller "Publice absolverede" er en anden type indførsler fra denne periode. Dette dækker over situationer, hvor en person har fået syndsforladelse i hele menighedens påsyn - ikke sjældent for "forsyndelser imod det sjette bud", dvs. lejemål (samleje mellem ugifte). Indtil 1812 kunne de enkelte præster frit bestemme, om de ville lave en særlig inddeling (fx fødte for sig, viede for sig etc.), eller om de ville føre alle de forskellige handlinger ind kronologisk. Nogle præster skrev konsekvent børn, der var født uden for ægteskab ind bag i deres kirkebog.

Efter 1812

Efter 1812 er kirkebøgerne ført på fortrykte skemaer, og i modsætning til tidligere blev der nu ført to sæt kirkebøger; En hovedministerialbog, som præsten skrev i, og en kontramministerialbog, som blev en art kopibog. De forskellige indførsler blev skilt ud fra hinanden, og i kirkebøgerne findes de altid i samme rækkefølge:

- Fødte drenge
- Fødte piger
- Konfirmerede drenge
- Konfirmerede piger
- Copulerede - dvs. vielser
- Døde mænd
- Døde kvinder

Slægtsforskning

Skal du bruge kirkebøgerne til slægtsforskning, vil du opleve, at de nyere indeholder mange slægtsoplysninger om hovedpersonerne i de kirkelige handlinger. I de ældre bøger kan oplysningerne være så sparsomme, at man måske ikke engang får navnet på en mands afdøde kone, når hun bliver begravet. Der kan fx blot stå "NN's afdøde Hustru".

Her finder du kilderne:

Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm: Kirkebøger for hele Danmark frem til 1892 (mikrokort). Kirkebøger for arkivets område (dvs. også København/Frederiksberg) frem til de senest afleverede, 2004. Alle kirkebøger, der er frit tilgængelige, findes opstillet til selvbetjening i åbent magasin.

Københavns Stadsarkiv: Kirkebøger for København frem til 1892 (mikrokort)

Frederiksberg Stadsarkiv: Kirkebøger for Frederiksberg frem til 1892 (mikrokort).

På nettet: <http://www.arkivalieronline.dk/>